

Външната политика на Организацията, както всички помнимъ, се стремѣше да наложи идеята за автономия на Македония и да прѣдизвика, чрѣзъ революционни акции въ Турция и чрѣзъ пропаганда вънъ, намѣсата на великитѣ сили въ македонския въпросъ.

Идеята за автономия имаше трима противници: Турция, която виждаше въ нея опасностъ за целостта на европейскитѣ си владения, балканскитѣ държави, които искаха да си подѣлятъ частъ отъ тия владѣния и нѣкои велики сили, които имаха „специални“ интереси на Балканитѣ. Турция упорито бранеше своето владичество и отстъпваше само стъпка по стъпка и прѣдъ напора на организацията и на външната намѣса. Отъ балканскитѣ държави само България възприе автономната идея и сждѣйствува за прилагането ѝ. Събитията отъ послѣднитѣ години размѣтиха донѣкждѣ понятията, но историческата истина е, че отъ 1895 до 1912, при правителства съ различна политика, България никога не се съгласи съ прѣдложенията на съседитѣ си, подкрѣпвани отъ извѣстни голѣми канцеларии, за дѣлежъ на Македония. Даже въ сръбско-българския договоръ отъ 1912 автономията се прѣдвизжда като първо рѣшение на македонския въпросъ.

Сърбия и Гърция, напротивъ, бѣха явни и неумолими противници на автономията. Кървавата борба, която тѣхната въоръжена пропаганда откри на българския елементъ и на организацията, слѣдъ като ги видѣ омаломощени отъ илинденския подвигъ, е черно доказателство за това. Не, обаче, единствено доказателство: както атинското така и българското правителство никога не сж скривали, че сж противъ автономията на Македония. Това е принуденъ да признае и единъ голѣмъ врагъ на България и на българщината въобще, и още по-голѣмъ приятел на сърбитѣ и гърцитѣ, френскиятъ публицистъ Огюстъ Говень, който прѣзъ 1913 г. писа слѣдното: „както въ Сърбия тѣй и въ Гърция считаха дележа на европейска Турция, или поне на Македония, като единственото възможно разрѣшение. Въ България, напротивъ, бѣха враждебни на дележа.... България дѣйствуваше за недеже на Македония.“

Нѣма нужда да се напомня историята на срамния сжюзъ между Абдулъ-Хамид и неговитѣ сегашни наслѣдници въ Македония: тя е записана както въ съзнанието на македонското население, така и въ дипломатическитѣ архиви: въ единъ рапортъ отъ 4 мартъ 1902 г., френскиятъ консулъ въ Битоля г. Шублие, като говори за поведѣнието на сърбитѣ и гърцитѣ спрѣмо революционното движение, пише за послѣднитѣ: „На всѣкждѣ тѣ сж доносцици противъ българитѣ. Самитѣ грѣцки власти въ Битоля (т. е. владиката, консула и пр.) не се стесняватъ да насърдаватъ това и да взематъ страната на турцитѣ противъ сжщото онова християнско население, което искатъ единъ день да се падне на гърцитѣ.“

Но въпрѣки тая борба съ интриги и съ орѣжие противъ автономията на Македония, послѣдната взе да се очертава веднага подиръ илинденското възстание. Послѣдва намѣсата на великитѣ сили, назначаването на руски и австрийски цивилни агенти, на чужди жандармерийски офицери, въвеждането на сждебни реформи и финансовъ контролъ. Дѣйствието на всички тия международни органи се разпрострѣ, съ много малки изключения, върху територията на организацията. Любопитно е да се забѣлѣжи, че сръбското и грѣцкото правителство, като видѣха, че автономията зрѣе, поискаха да се